

Signalementen

Maja Haanskorf (red.):

LA Chispa

Utrecht: Stichting LA Chispa; 67 blz.; Jaarabonnement: 32,= euro/los nummer: 5,= euro

ISSN 1389-7934

Deze editie van *LA Chispa*, het magazine over Latijns-Amerika en de Cariben, bevat een Suriname Special, met daarin een overzicht van Suriname. Er wordt verslag gelegd van enkele interviews, waaronder die met Clark Accord over zijn nieuwe roman. Daarin schetst Accord het beeld van o.a. Surinaamse slaven die binnen de mogelijkheden richting gaven aan hun leven. Er wordt in deze Special aandacht besteed aan

uiteenlopende groepen in Suriname: ondernemende Saramaccaanse vrouwen, de Surinaamse gay gemeenschap, Nederlandse stagiaires in Paramaribo, invloedrijke Surinamers in Nederland, de modernisering van het leven van Wayana-indianen en aan drie jonge Surinaamse kunstenaars. Naast dit palet van kleurrijke groepen komen veelzijdige onderwerpen aan de orde, zoals duurzame energie, het grondrechtenvraag-

stuk, goudwinning, de klaagcultuur van Surinamers, ondernemen in Suriname, het nachtleven van Paramaribo, indiaanse talen in Suriname en allerlei planten en kruiden die het land rijk is. Naast deze uitgebreide informatie over Suriname geeft dit nummer van *LA Chispa* ook inzicht in de verkiezingen van Bolivia, de constitutionele crisis in Honduras en de voormalige burgeroorlog in Peru. (N.F.)

Rik van Boeckel:

De zingende palmen van Cuba.

Woerden: Free Musketeers, 2007/2009; 184 blz.; 16,95 euro

ISBN 978-90-8539-731-1

Journalist/dichter/muzikant Rik van Boeckel reist in de periode 2000-2005 een aantal keren naar Cuba. Hij gaat op zoek naar de muziek van het eiland. Door zijn vele ontmoetingen met onder meer Cubaanse *son*-muzikanten, percussionisten en rappers krijgt hij niet alleen inzicht in de Cubaanse muziek, maar ook in

het dagelijks leven van de Cubaan onder Fidel Castro. Zo spreekt Van Boeckel met de voormalig arts van Che Guevara, Orlando Adan, die naast hem vocht in 1959. Over Che zegt Adan: 'Tijdens de lange marsen was hij onvermoeibaar. Ik weet niet op welk uur hij sliep.[...] Fidel heeft eens gezegd: Che denkt nooit aan

gevaar.' (blz. 144) Dit soort gesprekken, in combinatie met de teksten van liederen over Cuba, maakt het boek *De zingende palmen van Cuba* een boek vol ritme over een bijzonder eiland. (L.H.d.J.)

Deze rubriek staat onder redactie van dr Fenna van den Burg. Bijdragen aan deze aflevering werden verzorgd door Niki Frencken MA (N.F.), als stagiaire verbonden aan de *Conflict Research Unit* van Instituut Clingendael; Laura H. de Jong MSc (L.H.d.J.), afgestudeerd aan de Universiteit Utrecht op *Latin American & Caribbean Studies*; Generaal-majoor der mariniers mr. drs Kees Homan (C.H.), adviseur van Instituut Clingendael; en Fenna van den Burg (F.v.d.B.).

De aanwinstenlijst van de bibliotheek van Instituut Clingendael wordt maandelijks gepubliceerd op de Clingendael-website:
www.clingendael.nl/resources/library/acquisitions

Michael Semple:

Reconciliation in Afghanistan.

*Washington DC: United States Institute of Peace Press, 2009; 110 blz.; 8,- euro
ISBN 978-1-60127-042-9*

In deze monografie analyseert Michael Semple de pogingen die in het verleden werden gedaan om tot verzoening te komen met de Taliban-strijders. Speciale aandacht krijgt de situatie in de periode vanaf 2001, toen de Taliban verslagen leek en Afghaanse leiders in Bonn bijeenkwamen met de bedoeling het bewind over Afghanistan te herstellen en een vreedzame situatie te verzekeren. Maar in 2003 kwam de Taliban opnieuw in opstand. In zijn hoedanigheid van 'deputy to the European Union special representative for Afghanistan' hield Semple in de periode 2004-2007 'face to face meetings' met zo'n 200 Afghanen die direct of indirect bij de opstand waren betrokken. 'The men who came to these meetings ranged from senior figures in the Taliban leader-

ship to the lowest level of active insurgent.' Onder de deelnemers bevonden zich ook politieke figuren en functionarissen van het Taliban-regime (blz. 4). Semple is van mening dat het huidige verzet van de Taliban geen monolithische opstand is, maar wordt gepleegd door 'rather a loose association of different commander networks that have some overlapping interests but that also have varying degrees of adherence to the leadership of the Taliban movement' (blz. 3). Elders, op blz. 35, schrijft hij: de deelnemers aan de (Taliban-Kandahar) opstand zijn hoofdzakelijk Pashtun, afkomstig van bijna alle Pashtun-stammen en ze opereren meestal slechts in eigen gebied. Hun optreden berust op een mengsel van conventionele militaire actie, politieke intrige en terroristische tac-

tielen. Het blijkt slecht gesteld met de verzoening. Er zijn, aldus Semple, vele redenen aan te wijzen waarom opstandelingen die een eerste stap op weg naar verzoening hebben gezet door een uitnodiging voor een discrete ontmoeting met een 'political officer' te aanvaarden, het verder laten afweten. Maar de belangrijkste reden waarom kansen op verzoening niet worden benut, is het gebrek aan 'sustained commitment to reconciliation on the part of the Afghan government and its Western backers' (blz. 5). Semple beveelt een tactiek aan van wat hij noemt 'incremental peace', dus een vredesproces in opeenvolgende fasen; in zijn laatste hoofdstuk 'Key Findings and Recommendations' (blz. 89-95) somt hij barrières voor en mogelijkheden van verzoening op en doet hij diverse aanbevelingen aan de Afghaanse regering en de Internationale Gemeenschap. (F.v.d.B.)

Gareth H. Jenkins: Between Fact and Fantasy:

Turkey's Ergenekon Investigation.

*Washington-Stockholm: Central Asia-Caucasus Institute & Silk Road Studies Program, juli 2009; 84 blz.; (Silk Road Paper; te downloaden via: www.silkroadstudies.org)
ISBN: 978-91-85937-61-5*

Deze *Silk Road Paper* gaat over Ergenekon, een schimmige ultra-nationalistische organisatie in Turkije. Deze zou door een campagne van geweld de regerende Islamitische Rechtvaardigheids en Ontwikkelings Partij (AKP) willen intimideren en destabiliseren. De AKP houdt er volgens de nationalistes een geheime, islamitische agenda op na, die het seculiere karakter van Turkije ondermijnt. Ergenekon is een product van wat in Turkije wordt aangeduid met 'derin devlet', ofwel de 'diepe staat'. De geschiedenis hiervan gaat terug tot de beginjaren van de Koude Oorlog, toen de NAVO

trachtte clandestiene bewegingen op te richten, die de basis zouden vormen voor een verzetsbeweging ingeval de strijdkrachten van het Warschaupact zouden binnenvallen en tot een bezetting zouden overgaan. De Ergenekon-casus begon in juni 2007, toen de politie een krat handgranaten en TNT aantrof in een huis in Istanboel. Later vond ze ook documenten met plannen voor aanslagen tegen de AKP. Inmiddels is de kwestie-Ergenekon uitgegroeid tot het grootste en meest controversiële juridische onderzoek in de recente Turkse geschiedenis. Honderden verdachten zijn aangehouden – meestal

in vele gelijktijdig uitgevoerde raids in de vroege ochtend – door leden van de afdeling contraterrorisme van de Turkse Nationale Politie. Onder de verdachten bevinden zich journalisten, zakenlieden en politici, maar ook hoge (oud-)militairen. Velen hiervan zijn er officieel van beschuldigd lid te zijn van de 'Ergenekon gewapende terroristische organisatie'. De vondst van de wapens en documenten in Istanboel kwam de AKP en haar aanhang overigens bijzonder goed uit. Ze gebruikten de ontdekking meteen om de seculiere legertop, de Generale Staf, in zijn geheel in diskrediet te brengen. Turkse islamieten zien die Staf als het grootste obstakel in hun pogingen restricties tegen religieuze uitingen op te heffen. Er is echter geen bewijs dat de Ergenekon-organisatie, zoals die in de aanklachten beschreven staat, in

werkelijkheid bestaat of ooit heeft bestaan. De aanklachten staan vol tegenstrijdigheden, geruchten, speculatie, desinformatie, absurditeiten

en onwaarheden, waardoor ze niet intern consistent of coherent zijn. De vrees bestaat dat de Ergenekon-casus niet zozeer een belangrijke

stap is naar de consolidatie van een pluralistische democratie in Turkije, maar naar een autoritaire één-partijstaat. (C.H.)

G.M. Perepelytsia (red.):

Foreign Policy of Ukraine. Annual Strategic Review 2008. Strategic Assessments, Forecasts and Priorities.

Kyiv: Stylos Publishing House 2009; 312 blz.; ISBN 978-966-193-018-5

Aan de totstandkoming van dit jaarboek werkten twaalf auteurs afkomstig uit wetenschappelijke kringen in Oekraïne mee. Hoewel het Oekraïense ministerie van buitenlandse zaken materiaal voor de artikelen leverde, zijn de auteurs zelf verantwoordelijk voor het geschrevene. De bedoeling van het jaarboek is een veelomvattende analyse te verschaffen van de Oekraïense buitenlandse politiek, de belangrijkste trends daarvan, alsmede van de opties van een verdere ontwikkeling. Het hoopt daarmee

tevens stof te leveren voor discussie, zowel in binnen- als buitenlandse kring. Het eerste deel bevat artikelen die de invloed van interne en externe factoren nagaan op de vorming en uitvoering van de Oekraïense buitenlandse politiek in 2008. Het bevat tevens een artikel over de huidige plaats van Oekraïne in 'the global world'. De artikelen in het tweede deel behandelen de 'veiligheidsdimensies' van de Oekraïense buitenlandse politiek. Het analyseert de mondiale en nationale bedreigin-

gen waarmee Oekraïne te kampen heeft gehad. Ruim aandacht wordt besteed aan de 'geïntensiveerde dialoog' met de NAVO en de rol van Oekraïne in het internationale 'arms controle regime'. Het derde deel gaat over Oekraïne en het Europese integratieproces en over de economische betrekkingen tussen Oekraïne en de EU in 2008. In het laatste deel komen de betrekkingen van Oekraïne met tal van andere landen aan de orde. In de bijlagen treft men o.a. een lijst aan van de in 2008 door Oekraïne gesloten multilaterale verdragen. (F.v.d.B.)

Anjo G. Harryvan:

In Pursuit of Influence. The Netherlands' European Policy during the Formative Years of the European Union, 1952-1973.

Brussel: P.I.E. Peter Lang s.a., 2009; "European Policy" no. 42; 284 blz.; 39,50 euro ISBN 978-90-5201-497-5

In deze studie gaat de auteur, verbonden aan de Rijksuniversiteit Groningen, na wat de 'engineering influence' van Nederland was als een 'smaller power' en als een van de zes 'founding members' van 'Europa' op de Europese 'economische en institutionele architectuur'. Een Europa, aanvankelijk in de vorm van een Europese Gemeenschap voor Kolen en Staal, maar dat via de Europese Economische Gemeenschap zou uitgroeien tot wat we thans de Europese Unie noemen. Daartoe onderwerpt Harryvan de 'formatieve jaren' 1952-1973 aan een nauwgezette analyse, waarbij hij de ontwikkeling op de voet volgt en op zoek is naar de specifieke Nederlandse bijdrage aan de Europese integratie. Het be-

langrijke plan van Jan Willem Beyen, de zogenaamde 'Dutch Vision' van Joseph Luns (die onder meer inhield dat een klein land onder bepaalde omstandigheden een belangrijke internationale rol kan spelen), de vorming van de Benelux, de opvattingen en de rol van Adenauer en De Gaulle (die zijn veto uitsprak over de Britse toelating), het Nederlandse supranationalisme en atlanticisme – al deze onderwerpen komen in het boek aan bod. Ook de eerste oliecrisis en het idee van de associatie van overzeese gebieden met 'Europa' passeren de revue. De auteur acht vooral de invloed van Beyen op de gang van zaken belangrijk: Zijn ideeën leidde het Europese handelsliberalisatieprogramma weg van het

brede kader dat kenmerkend was voor de 'Organisatie voor Europese Economische Samenwerking' (OEEC), naar dat van een meer beperkte groep, zoals de zes van de Europese Gemeenschap voor Kolen en Staal. In dit 'kleine Europa' – zo was Beyen van mening – zouden in de supranationale sfeer betere resultaten kunnen worden behaald dan binnen de OEEC mogelijk bleek (blz. 255-256). Beyen legde de fundering voor een Nederlands Europabeleid, 'which was outstanding in that it acknowledged European interdependence and the need for European mutual economic disarmament' (blz. 268), in een tijd waarin dergelijke concepten nog verre van vanzelfsprekend waren. (F.v.d.B.)